Mihaela Popescu

OBSERVAȚII ŞI PROPUNERI PENTRU O NOUĂ EDIȚIE A DEX

1. Considerații generale. În contextul larg, al unei globalizări ce nu vizează ştergerea graniţelor dintre culturi, ci deschiderea unor căi de comunicare cât mai largi între acestea, deplasările masive de cuvinte (de regulă, dinspre societăţile dezvoltate către cele mai puţin dezvoltate) reprezintă o realitate incontestabilă. Dinamica vocabularului general al limbii române nu face excepţie de la această regulă, dovedind o capacitate remarcabilă de asimilare a multor cuvinte atât din sfera terminologiilor, cât şi din sfera celor care circulă în limba comună.

De altfel, aşa cum se ştie, însăşi graniţa dintre terminologii şi lexicul comun este, dacă nu pusă sub semnul întrebării, cel puţin privită cu mai multă circumspecţie de către cercetători, aceştia constatând o tendinţă clară spre ceea ce F. Gaudin numea „democratizarea" ori „socializarea"[1] cunoaşterii. În mod firesc, toate aceste date interesează, în mod direct lexicografia, implicând anumite schimbări în ceea ce priveşte modul de a privi nu numai corpusul pe care îl prelucrează – vocabularul, ci şi *modul* în care prelucrează datele oferite de acesta.

Se desprind de aici câteva direcţii importante, de care lexicografii trebuie să ţină seama în momentul în care redactează un nou dicţionar (mai ales de tip explicativ, şi asupra acestui tip de lucrare ne vom concentra în cele ce urmează) ori „aduc la zi" un dicţionar mai vechi, printr-o reeditare *în formă modernă* şi *îmbunătăţită ca inventar*. O astfel de sarcină nu este uşoară. Pe de o parte, este vorba de aplicarea unitară a unor criterii privind introducerea sau nu a anumitor cuvinte ce aparţin diferitelor terminologii. Altfel spus, cine şi în funcţie de ce anume hotărăşte dacă termenul *X* este „prea ştiinţific" găsindu-şi loc mai degrabă în dicţionarele de specialitate sau dimpotrivă, ar putea fi introdus în dicţionarul explicativ. Printre cele mai uzitate criterii de selecţie se numără comparaţia cu alte dicţionare, mai ales cu cele străine (de tipul Robert, Larousse, Webster), numărul şi tipul surselor, altele decât cele lexicografice, în care mai apare termenul în cauză, precum şi apartenenţa sa la cel puţin două stiluri funcţionale etc. De altfel, acest ultim criteriu, respectiv apartenenţa unui cuvânt la două stiluri funcţionale este extrem de important, întrucât, aplicându-l, lexicografii evită supraîncărcarea unui dicţionar explicativ general cum este DEX, cu termeni strict specializaţi, care aparţin unui singur domeniu şi care nu îşi justifică prezenţa într-o lucrare lexicografică de tipul celei despre care discutăm.

[1] Gaudin, (2003), p. 151.

BDD-A615 © 2009 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:56:33 UTC)

Pe de altă parte, lexicografii trebuie să decidă ce cuvinte, din marele flux de importuri neologice (mai ales englezeşti, dar nu numai) sau de creaţii interne vor rezista şi, ca urmare, ar trebui introduse în inventarul unui dicţionar explicativ actualizat. Aici, pe lângă criteriile enumerate mai sus, sursele din presă sunt de un mare folos, pentru că aici se „descarcă", de cele mai multe ori în premieră importurile lexicale sau creaţiile interne recente şi, de multe ori, presa este şi aceea care le impune.

În sfârşit, dar deloc de neglijat, după părerea noastră, este modul în care ar trebui formulate definiţiile într-un dicţionar explicativ modern, astfel încât să asigure cititorului o cât mai corectă informare asupra sensurilor cuvintelor, dar şi asupra altor aspecte, precum categoria gramaticală, formele flexionare, indicaţiile de uz, de răspândire, de frecvenţă, stilistice sau de proveniența cuvântului etc.

Mai mult, dicţionarul, prin informaţiile enumerate mai sus, pe care le furnizează destinatarilor, dar şi prin indicarea sinonimiei, a antonimiei, a relaţiei dintre cuvinte şi/sau sensuri etc. se situează între sistem şi actualizare, între competenţă şi performanţă.

2. Observaţii şi propuneri. În cele ce urmează, vom face câteva sugestii punctuale privitoare la unele îmbunătăţiri de principiu, dar şi de detaliu, referitoare la noua ediţie a DEX. Precizăm că, deşi ideea articolului s-a ivit în urma unor dezbateri pe această temă din cadrul şedinţelor de lucru ale Departamentului de lexicologie şi lexicografie al Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", propunerile prezentate aici ne aparţin. Ele au rezultat în urma studierii unui amplu material din actuala ediţie a DEX, ne-au fost solicitate şi le-am prezentat în cadrul Departamentului de lexicologie cu titlu de observaţii, dar nu reprezintă decizii finale, colective.

2.1. Îmbogăţirea inventarului de cuvinte. O simplă consultare a DEX, în formă actuală, scoate la iveală faptul că decalajul dintre ediţia existentă încă la această dată pe piaţă şi evoluţia limbii se face simţită, în primul rând, la nivelul inventarului de cuvinte. Astfel, ediţia actuală conţine cuvinte precum: *sărăcilă, scheamăt, salamalec* (pentru a da numai câteva exemple), precum şi numeroase variante, cuvinte regionale, ieşite din uz, învechite etc. Eventualitatea ca astfel de cuvinte să fie întâlnite în operele literare, mai cu seama în cele din programele şcolare le justifică, fără îndoială, prezenţa într-o lucrare explicativă de factura DEX.

Totodată, este imperios necesar ca inventarul DEX să se îmbogăţească masiv cu termeni din domenii cât mai variate, care definesc societatea, cultura şi civilizaţia modernă. Astfel, dicţionarul despre care discutăm nu înregistrează încă termeni (sau sensuri actuale ale unor cuvinte deja înregistrate: *a aplica*) indispensabili comunicării în datele evoluţiei societăţii, precum: *ABS (sistem care împiedică blocarea roţilor autoturismelor), a accesa, airbag, angajator, anticoncurenţial,*

BDD-A615 © 2009 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:56:33 UTC)

antiinflamator, antistres, autoevaluare, autosesiza, autoimpus, avocado, briefing, bricolaj, broccoli, concurențial, card, curry, CV, debriefing, demo, ecstasy, euro-deputat, europarlamentar, eurosceptic, extravirgin, fitness, gay, globalizare, GPS, implicatură (termen lingvistic, din domeniul pragmaticii), link, neachitare, neadoptare, nefumător, oregano, paparazzo, piercing, playback, rating, sida, ştirist, traseist, traseism, tsunami, voucher etc. care, din punctul nostru de vedere, vor trebui să intre în viitoarea ediție.

Lacunele inerente vor trebui completate, iar procesul de selecție a cuvintelor noi care vor intra în DEX[3] nu este deloc simplu. În acest scop, cercetătorii din cadrul Departamentului de lexicologie şi lexicografie fişează exemple din presa scrisă, dar şi din audiovizual, precum şi din alte tipuri de texte. De asemenea sunt consultate principalele dicționare românești cu caracter explicativ, existente la ora actuală pe piață, precum MDA, DEXI, NDU, dicționare de neologisme, precum MDN, DCR[2], dicționare normative (DOOM), dar şi dicționare de specialitate (de termeni medicali, juridici, informatici etc.).

Rezultatul urmărit este obținerea unei baze cât mai largi, alcătuită din cuvinte extrase din surse lexicografice şi nelexicografice, având atestări clare, din care se extrag ulterior termenii care vor intra în DEX. Reproducem o mostră din această bază, care va conține, în final, zeci de mii de cuvinte, din care, desigur, vor fi selectate acelea care corespund criteriilor enumerate sub **1.**:

Nr. curent	desmografie s.f.	DEXI, MDA, MDN	Eventuale observații
1	desmoíd adj.	DEXI, MDN	
2	desmolază s.f.	D. Med.	
3	desmolíză s.f.	DEXI, MDN	
4	desmologíe s.f.	DEXI, DOOM, MDA, MDN	
5	desmopatíe s.f.	DEXI, DOOM, MDA, MDN	
….	desmopatologie s.f.	DEXI, MDN	
n	desmoplexie s.f.	DEXI, MDN	

Prin urmare, nu toate cuvintele din această listă exhaustivă vor intra în noua ediție a DEX, aceasta având numai rolul de bază de la care lexicografii vor începe selecția.

2.2. Îmbunătățirea definițiilor din punctul de vedere al formulării lor. Modernizarea reală a unui dicționar nu poate să rezide numai în „aducerea la zi" a inventarului acestuia, cu atât mai mult cu cât se pune problema recuperării unui decalaj temporal major între două ediții succesive. În mod inevitabil, această modernizare trebuie să vizeze şi definițiile, altminteri există riscul unei rupturi stilistice între corpusul vechi şi cel nou introdus. Aşadar, atunci când vorbim despre îmbunătățirea definițiilor din punctul de vedere al formulării lor, nu ne referim la structurarea semantică riguroasă a acestora, în funcție de clase, paradigme şi câmpuri semantice, aspecte care au fost discutate în amănunt de către

BDD-A615 © 2009 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:56:33 UTC)

alţi cercetători, nici la schimbarea normelor interne de lucru, care uniformizează redactările lexicografilor, ci, mai degrabă, la componentele logică, lexicală şi stilistică ale acestora.

Vom reproduce câteva exemple din DEX[2], semnalând ceea ce considerăm a fi o problemă sau o greşeală de redactare la nivelul definiţiilor. Vom propune, de asemenea, şi câteva soluţii.

De pildă, neglijarea componentelor semantice ale unor cuvinte care fac parte din definiţii a condus, în anumite situaţii, la vicii de redactare, precum în cazul verbului *a descongestiona*:

DESCONGESTIONÁ, *descongestionez,* vb. I. Tranz. A elibera un organ de un aflux de sânge, a face să se împrăştie *sângele îngrămădit* [s.n., M.P.]; a face să dispară congestia.

Evident, secvenţa *sânge îngrămădit* este inacceptabilă din punct de vedere logic şi semantic (sângele, fiind o substanţă lichidă, nu se poate *îngrămădi*), chiar dacă, în cel mai bun caz, ea ar fi fost explicată, la momentul redactării primei ediţii a DEX, printr-o exprimare astăzi învechită. Reformularea definiţiei în termeni *actuali,* moderni, familiari receptorului şi mai ales *adecvaţi semantic* implică înlocuirea secvenţei sânge *îngrămădit* cu *sânge coagulat.* În plus, se remarcă şi faptul că acest sens al cuvântului *a descongestiona* a fost glosat prin intermediul unei definiţii sparte, relativ inutilă, deoarece tranşa de după semnul <;> dublează prima parte a definiţiei.

O altă formulare defectuoasă a definiţiei o întâlnim în cazul cuvântului: *a demina*:

DEMINÁ, *deminez,* vb. I. Tranz. A înlătura, a curăţa un loc de mine explozive.

Este evident faptul că sensul lui *a înlătura* nu se potriveşte cu restul definiţiei, de după „a curăţa", deoarece ar rezulta: *A înlătura ...un loc de mine explozive,* ceea ce reprezintă o formulare incoerentă.

Un alt exemplu de formulare dacă nu defectuoasă, cel puţin complicată şi redundantă o întâlnim în cazul unui cuvânt cum este *a descinge*:

DESCÍNGE, *descíng,* vb. III. Tranz. şi refl. […] Refl. (Despre cingătoare) *I s-a descins centura.*

După cum se observă, cuvântul *cingătoare* din paranteza explicativă dublează logic şi semantic subiectul din exemplu – *centura.* Mai mult, la acest sens al cuvântului, care ilustrează strict valoarea reflexivă a verbului, nu există definiţie, exemplul urmând direct după paranteza explicativă. În acest caz, considerăm că redundanţa ar putea fi eliminată fie prin suprimarea parantezei explicative, fie prin păstrarea acesteia, urmată de o definiţie precum *A se desface,* suprimând de această dată exemplul.

2.3. Economia de spaţiu. Evitarea redundanţelor. În contextul în care vorbim despre o îmbogăţire masivă a inventarului DEX[3], se pune în mod automat problema

BDD-A615 © 2009 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:56:33 UTC)

economisirii spațiului, prin diferite mijloace, tocmai pentru a putea permite introducerea unui număr mare de cuvinte. În cele ce urmează, nu ne vom referi la posibilele modalități grafice.

Una dintre modalitățile de economisire a spațiului ar fi evitarea redundanțelor, precum şi eliminarea balastului definițional. În ceea priveşte evitarea redundanțelor, o vom ilustra cu ajutorul următorului exemplu:

DEPAVÁ, *depavez,* vb. I. Tranz. A scoate pavajul. ♦ A strica caldarâmul. → cacofonie.

Aşa cum se poate observa, în exemplul citat, pe lângă regretabila cacofonie din secvența de după romb, cele două definiții sunt destul de apropiate. În contextul celei de-a doua definiții, verbul *a strica* ar putea fi înțeles în sens negativ (respectiv incluzând semele /*intenție*/, /*rea*/). Chiar şi aşa însă, rezultatul logic al acțiunii este decopertarea. Prin urmare, considerăm că cele două glosări ar putea fi comasate astfel:

DEPAVÁ, *depavez,* vb. I. Tranz. A scoate (sau a strica) pavajul.

În ceea ce priveşte balastul (semele superflue, la care se poate renunța fără a afecta înțelegerea globală a sensului cuvântului-intrare) din definițiile unora dintre cuvinte, acesta poate fi eliminat prin renunțarea la informațiile dispensabile şi prin comprimarea glosărilor. În acest scop, reproducem două exemple din DEX[2], urmate de propunerile noastre definiționale:

DÁRĂ, *dâre,* s.f. **1.** Urmă îngustă şi continuă lăsată pe pământ, pe nisip, pe zăpadă, pe iarbă etc. de un obiect târât sau de o cantitate mică de lichid, de grăunțe etc. vărsate; *p. gener.* urmă. – DEX[2]

DESCONGESTIONÁ, *descongestionez,* vb. I. Tranz. A elibera un organ de un aflux de sânge, a face să se împrăştie sângele îngrămădit; a face să dispară congestia. ♦ Fig. A elibera o regiune sau o localitate de un surplus de populație; a face ca o cale de comunicație să nu mai fie aglomerată. – DEX[2]

Propuneri definiționale:

DÁRĂ, *dâre,* s.f. **1.** Urmă îngustă şi continuă lăsată de un obiect târât sau de o substanță vărsată; *p. gener.* urmă.

DESCONGESTIONÁ, *descongestionez,* vb. I. Tranz. A elibera un organ de un aflux de sânge; a face să dispară o un coagul sanguin (sau un cheag de sânge). ♦ Fig. A elibera o zonă de un surplus de populație; a degaja o cale de comunicație aglomerată.

Procedând astfel, se obțin următoarele avantaje: a) definițiile devin mai clare şi mai concise; b) formularea este mai modernă; c) se câştigă spațiu.

Tot în ideea economisirii spațiului, considerăm că, la majoritatea adjectivelor provenite din participii ar putea fi eliminată formularea: *care a fost + participiu,* substituibilă cu participiul însuşi, acesta reprezentând, de fapt, nucleul definiției. Astfel, pentru cuvinte precum:

BDD-A615 © 2009 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:56:33 UTC)

DECORÁT, -Ă, *decoraţi, -te,* adj. **1.** Împodobit, ornat. **2.** Care a fost distins cu o decoraţie. – DEX[2]
DEŞOCÁT, -Ă, *deşocaţi, -te,* adj. Care a fost scos din starea de şoc. – DEX[2]

propunem următorul mod de definire:

DECORÁT, -Ă, *decoraţi, -te,* adj. **1.** Împodobit, ornat. **2.** Distins cu o decoraţie.
DEŞOCÁT, -Ă, *deşocaţi, -te,* adj. Scos din starea de şoc.

O repetiţie supărătoare, care apare la nivelul definiţiilor, mai ales în cazul expresiilor, este aceea a conjuncţiilor coordonatoare disjunctive *sau* şi *ori.* Teoretic, rolurile parantezelor, ca semne grafice, sunt multiple: explicativ, rezumativ, enumerativ etc. Printre acestea, se numără şi acela de a conţine elemente alternative, rol care se activează în practica lexicografică. Prin urmare, s-ar putea renunţa la conjuncţiile dintre parantezele respective. Următoarele exemple ilustrează aspectul la care ne referim:

1. *N-ai* (sau *n-are) decât!* = poţi (sau poate) s-o faci (sau s-o facă), puţin îmi pasă!
2. *A da uşa* (sau *poarta* etc.) *de perete* = a împinge în lături, a deschide larg uşa (sau poarta etc.).
3. *A-şi da sfârşitul* (sau *sufletul, duhul* sau *obştescul sfârşit)* = a muri.
4. *A da seamă* (sau *socoteală)* = a răspunde de ceva. – DEX[2]

Prezenţa însăşi a acestor paranteze îngreunează lectura, dar, de la caz la caz, pot fi necesare sau superflue, conţinând variante sau sinonime frazeologice ale expresiilor respective. Astfel, în exemplele 3 şi 4 prezenţa parantezelor este obligatorie, întrucât conţin expresii sinonime. În schimb, în exemplul 2, expresia este, de fapt, *A da de perete* care semnifică: *a) a izbi un obiect de un perete; b) a deschide larg o uşă, un geam etc*. După cum se observă, definind astfel sensul b) al expresiei am putut elimina parantezele explicative. În sfârşit, în ceea ce priveşte primul exemplu, parantezele pe care le conţine atât termenul care este definit cât şi explicaţia, reprezintă, de fapt, indicaţii de utilizare (respectiv, faptul că expresia se foloseşte şi la persoana a doua). O reformulare a acestui caz ar putea reduce măcar una dintre aceste paranteze, astfel:

N-ai (n-are) decât! = poţi (poate) să facă orice, puţin îmi pasă!

Parantezele explicative nu îngreunează lectura numai în cazul expresiilor. De pildă, în situaţia verbului *a deşira,* cuvântul *înşirate,* apare în mod inutil atât în paranteza explicativă, cât şi în definiţie. Mai mult, paranteza din interiorul definiţiei nu are neapărat relevanţă pentru înţelegerea cuvântului-intrare:

DEŞIRÁ, *deşír,* vb. I. Refl. **1.** (Despre obiecte înşirate pe aţă, în special despre mărgele) A ieşi de pe aţa pe care au fost înşirate (adesea căzând şi împrăştiindu-se). Tranz. *Deşiră mărgele.* **2.** (Despre aţa înfăşurată pe ghem sau despre gheme) A se desfăşura într-un fir lung, continuu. – DEX[2]

BDD-A615 © 2009 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:56:33 UTC)

Din aceste motive, considerăm că o redefinire în sensul evitării redundanţelor şi al realizării conciziei ar putea fi următoarea:

DEŞIRÁ, *deşír,* vb. I. Refl. **1.** (Despre diferite obiecte) A ieşi de pe aţa pe care au fost înşirate. *Mărgelele s-au deşirat.* Tranz. *Deşiră mărgele.* **2.** (Despre aţă, gheme etc.) A se desfăşura într-un fir lung, continuu.

3. Diferenţierea expresiilor de îmbinările libere de cuvinte. Aşa cum se poate observa în diferite situaţii din actuala ediţie a DEX, numeroase expresii sunt explicate ca având mai mult de un sens şi, în consecinţă, sunt glosate printr-un număr corespunzător de definiţii (numerotate cu **a), b), c)** etc.), precum în cazul de mai jos:

DESCHÍDE, *deschíd,* vb. III. […]

A deschide gura = **a)** a îndepărta buzele şi fălcile una de alta pentru a sorbi, a mânca sau a vorbi; **b)** a vorbi. *A deschide cuiva gura* = a face, a sili pe cineva să vorbească.

A deschide mâna = a desface degetele strânse în pumn; *fig.* a fi darnic.

A deschide ochii =**a)** a ridica pleoapele, descoperind ochii; *p. ext.* a se deştepta din somn; **b)** a se naşte.

A deschide braţele = a întinde braţele în lături pentru a îmbrăţişa pe cineva; *fig.* a primi pe cineva cu bucurie. – DEX[2]

Propuneri şi comentarii:

Din punctul nostru de vedere, statutul de expresii aparţine numai următoarelor îmbinări:

A deschide gura = a vorbi.
A deschide cuiva gura = a face, a sili pe cineva să vorbească.
A deschide mâna = a fi darnic.
A deschide ochii = **a)** a se deştepta din somn; **b)** a se naşte.
A deschide (sau, refl., *a i se deschide) cuiva ochii* = a face pe cineva (sau a ajunge) să-şi dea seama de ceva.
A(-şi) deschide ochii (bine) = a fi foarte atent la ceva; a înţelege bine ceva.
A deschide ochii mari = a se mira tare de ceva.
A deschide braţele = a primi pe cineva cu bucurie,

în timp ce restul (*A deschide gura* = a îndepărta buzele şi fălcile una de alta pentru a sorbi, a mânca sau a vorbi; *A deschide mâna* = a desface degetele strânse în pumn;*A deschide ochii* = a ridica pleoapele, descoperind ochii şi chiar; *A deschide braţele* = a întinde braţele în lături (pentru a îmbrăţişa pe cineva) sunt *ilustrări contextuale* ale unor sensuri ale verbului *a deschide,* iar enunţurile respective sunt obişnuite, analizabile, fără încărcătură stilistică, aşa cum se întâmplă în cazul multora dintre expresii. Prin urmare, ele nu ar trebui redactate ca expresii.

4. Elementele de compunere. În ceea ce priveşte reprezentarea elementelor de compunere în viitoarea ediţie a DEX, pledăm (ca, de altfel şi alţi membri ai Departamentului de lexicologie şi lexicografie) pentru introducerea (ca intrări) atât

BDD-A615 © 2009 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:56:33 UTC)

a prefixoidelor, cât şi a sufixoidelor, în număr cât mai mare. Acest fapt ar conduce la mai buna înţelegere a unor cuvinte ce aparţin, în mare măsură, diferitelor terminologii, sunt prezente sau nu ca intrări în lista de cuvinte a dicţionarului.

5. Concluzii. Date fiind trăsăturile pe care le însumează precum şi exigenţa de a satisface nevoile unui public extrem de variat, dar şi de a include un număr de cuvinte noi de ordinul zecilor de mii, viitoarea ediţie a DEX reprezintă, în sine, o provocare. Pretenţiile şi nerăbdarea viitorilor utilizatori sunt pe măsura decalajului în raport cu ediţia anterioară. Pe de o parte, îmbogăţirea inventarului de cuvinte-titlu cu câteva zeci de mii de intrări (actuala ediţie având cca 65 000 de cuvinte şi variante), care să reflecte dinamica actuală a lexicului românesc este absolut necesară. Pe de altă parte, modernizarea definiţiilor înseşi, în spiritul limbii române actuale, dar şi în spiritul eliminării redundanţelor (ceea ce conduce la economisirea de spaţiu, fapt care permite introducerea cuvintelor noi), a greşelilor, a circularităţii etc. reprezintă tot atâtea priorităţi ale viitoarei ediţii a celui mai solicitat dicţionar românesc, destinat marelui public.

BIBLIOGRAFIE

Angela Bidu-Vrănceanu = *Lectura dicţionarelor,* Bucureşti, Editura şi Atelierele Tipografice METROPOL, 1993.

Angela Bidu-Vrănceanu = *Lexicul specializat în mişcare. De la dicţionare la texte,* Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2007.

Dimitrescu, Florica = *Dicţionar de cuvinte recente,* ediţia a II-a, Bucureşti, Editura Logos, 1997 (DCR^2).

Gaudin, François = *Terminologie et démocratisation du savoir: à propos de dictionnaires scientifiques,* în *Le langage et l'homme,* XXVII, nr. 2–3, p. 129 ş.u., Bruxelles, Institut Libre Marie Haps, 1992.

Gaudin, François = *Socioterminologie. Une approche sociolinguistique de la terminologie,* Bruxelles, Editions Duculot, 2003.

Marcu, Florin = *Marele dicţionar de neologisme*, Bucureşti, Editura Saeculum Vizual, 2008 (MDN).

Mortureux, Marie Françoise = *La lexicologie entre langue et discours,* Paris, Editions Sedes, 1997.

Popescu, Mihaela = *Argument pentru o a treia ediţie a Dicţionarului explicativ al limbii române (DEX)*, LR, **48,** nr. 5–6, 1999, p. 405–413.

*** = *Dicţionarul limbii române. Serie nouă,* Academia Română, 1965–2007 (DLR).

*** = *Dicţionarul explicativ al limbii române* (1998) Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic. (DEX^2).

*** = *Micul dicţionar academic,* Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", vol. I–IV, (2001–2003), Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, (MDA).

*** = *Noul dicţionar universal al limbii române,* Chişinău, Ed. Litera Internaţional, 2006 (NDU).

*** = *Dicţionarul explicativ ilustrat al limbii române* (Coordonator ştiinţific: Eugenia Dima) Editurile Arc-Gunivas, Chişinău, 2007 (DEXI).

BDD-A615 © 2009 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:56:33 UTC)

OBSERVATIONS ET PROPOSITIONS POUR UNE NOUVELLE ÉDITION DU DEX

(Résumé)

L'article se propose de commenter quelques aspects rédactionnels et de principe qui préoccupent les chercheurs du Secteur de lexicologie et lexicographie, à l'égard d'une nouvelle édition du Dictionnaire explicatif de la langue roumaine (DEX). On a exposé quelques propositions personnelles visant la rédaction des définitions d'une manière plus claire et plus brève, le traitement de quelques expressions, quelques problèmes liés au changement de la catégorie gramaticale et le nouveau inventaire de mots.

Cuvinte-cheie: dicționar explicativ modern, inventar de cuvinte, redundanță, expresii, elemente de compunere.

Mots-clés: dictionnaire explicatif moderne, inventaire de mots, redondance, expressions, éléments de composition.

Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti"
Bucureşti, Calea 13 Septembrie, nr. 13

BDD-A615 © 2009 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:56:33 UTC)